

ZABORSKIE
TOWARZYSTWO
NAUKOWE

Ochrona zwierząt

Status prawny zwierząt w Polsce

Zgodnie z ustawą z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz.U. 2023 poz. 1580),

zwierzę nie jest rzeczą, lecz istotą żyjącą, zdolną do odczuwania cierpienia. Jest to zapis przełomowy, który wyraźnie odróżnia status zwierzęcia od innych dóbr materialnych.

Jednakże w praktyce przepisy prawa cywilnego dopuszczają stosowanie niektórych przepisów dotyczących rzeczy do zwierząt (np. zasady odpowiedzialności za szkody), co prowadzi do pewnych trudności interpretacyjnych.

Ustawa o ochronie zwierząt

Najważniejszym dokumentem regulującym ochronę zwierząt w Polsce jest wspomniana wyżej ustawa. Reguluje ona:

- **obowiązki właścicieli i opiekunów zwierząt,**
- **zakaz znęcania się nad zwierzętami,**
- **warunki transportu i uboju,**
- **działalność organizacji społecznych działających na rzecz zwierząt,**
- **zasady odbierania zwierząt zagrażających ich zdrowiu i życiu,**
- **odpowiedzialność karną i administracyjną za naruszenia prawa.**

Zakaz znęcania się i kary

Art. 6 ustawy zawiera definicję znęcania się nad zwierzętami. Przykładowe czyny uznawane za znęcanie to:

- bicie, głodzenie, rażenie prądem,**
- porzucenie zwierzęcia,**
- trzymanie go w zbyt małej przestrzeni,**
- zmuszanie do pracy ponad siły,**
- prowadzenie walk zwierząt.**

Za znęcanie się przewidziane są surowe kary – zgodnie z art. 35 ustawy – od grzywny do 3 lat pozbawienia wolności, a w przypadku szczególnego okrucieństwa – nawet do 5 lat.

Sąd może także orzec:

- zakaz posiadania zwierząt,
- zakaz wykonywania określonych zawodów,
- przepadek zwierzęcia,
- obowiązek pokrycia kosztów leczenia lub utrzymania zwierzęcia przez sprawcę.

Odbieranie zwierząt

W przypadku gdy istnieje zagrożenie życia lub zdrowia zwierzęcia, ustawa dopuszcza jego odbiór:

- przez organy gminy,**
- przez Policję lub Straż Miejską,**
- przez organizacje społeczne działające na podstawie odpowiedniego upoważnienia.**

Po odebraniu zwierzęcia możliwe jest wystąpienie do sądu. W takiej sytuacji zwierzę trafia do schroniska lub organizacji, która może mu zapewnić odpowiednie warunki bytowe.

Ochrona zwierząt w prawie karnym

Oprócz przepisów szczególnych zawartych w ustawie, przestępstwa wobec zwierząt mogą być również ścigane na podstawie Kodeksu karnego, szczególnie gdy:

- znęcanie się nad zwierzętami ma charakter publiczny,
- występuje rażące naruszenie obowiązków opieki (np. zaniedbanie leczenia),
- zachowanie sprawcy jest szczególnie brutalne.

Obowiązki właścicieli i opiekunów

Zwierzęta domowe – ogólne warunki utrzymania

- właściciel ma obowiązek zapewnienia zwierzęciu humanitarnych warunków życia.
- zabronione jest trzymanie zwierząt w warunkach niewłaściwych pod względem higienicznym lub w pomieszczeniach uniemożliwiających im zachowanie naturalnej postawy ciała.

W praktyce oznacza to, że:

- pomieszczenie (dom/mieszkanie) musi być suche i ogrzewane
- zwierzę musi mieć dostęp do świeżej wody i pokarmu,
- właściciel musi zapewnić opiekę weterynaryjną.

Obowiązki właścicieli i opiekunów

Zwierzęta trzymane na zewnątrz (np. psy w budach, kojcach)

Psy trzymane na uwięzi (łańcuchu)

- trzymanie psa na łańcuchu dłużej niż 12 godzin na dobę jest zabronione.
- Minimalna długość uwięzi (łańcucha): 3 metry – musi ona umożliwiać swobodne poruszanie się, leżenie, dostęp do budy i misek.
- Łańcuch nie może powodować okaleczeń i ograniczać oddychania.

Buda dla psa

- Musi chronić przed zimnem, upałem i opadami.
- Wewnątrz musi być sucha, ocieplona, dostosowana do rozmiaru psa (pies musi móc się w niej położyć i obrócić).

Obowiązki właścicieli i opiekunów

Zwierzęta trzymane na zewnątrz (np. psy w budach, kojcach)

Kojec

- dla psa średniego (do 30 kg):
min. 6 m²,
- dla dużego psa (powyżej 30 kg):
min. 9 m².
- Kojec musi być zadaszony,
ogrodzony bez ostrych krawędzi,
posiadać osłonę przed wiatrem,
budę i stały dostęp do wody.

Obowiązki właścicieli i opiekunów

Zwierzęta hodowlane

Krowy, świnie, konie, drób:

- **zwierzęta muszą mieć zapewnioną suchą ściółkę, wentylację, odpowiednie oświetlenie i temperaturę,**
- **nie mogą być trzymane w ciemnych, ciasnych boksach,**
- **niedopuszczalne jest stałe unieruchamianie zwierząt (np. krów w stanowiskach uwięziowych bez wypuszczania ich na wybieg).**

Obowiązki właścicieli i opiekunów

Zwierzęta hodowlane

**Minimalne powierzchnie boksów:
Dla przykładu (na podstawie
przepisów dot. trzody chlewnej i
cieląt):**

- **cielę do 150 kg: min. 1,5 m²,**
- **locha z prosiętami: min. 6 m²
kojca,**
- **kura nioska w klatce: min. 750
cm²/ptaka (z czego 600 cm²
musi być użytkową
powierzchnią).**

Transport i ubój zwierząt

Zwierzęta mogą być przewożone tylko w warunkach, które nie powodują ich cierpienia. W przypadku transportu na duże odległości (np. eksport bydła) obowiązują surowe normy unijne określone w Rozporządzeniu Rady (WE) nr 1/2005.

Ubój musi być przeprowadzony zgodnie z przepisami o ochronie zwierząt – tj. po wcześniejszym ogłuszeniu, w obecności lekarza weterynarii.

Doświadczenia na zwierzętach

Prawo dopuszcza przeprowadzanie eksperymentów na zwierzętach tylko w ściśle określonych przypadkach:

- badań naukowych,
- testów toksykologicznych,
- testowania leków (gdy brak alternatywy).

W Polsce działa Krajowa Komisja Etyczna ds. Doświadczeń na Zwierzętach, która zatwierdza wnioski o prowadzenie doświadczeń i monitoruje ich przebieg.

Organy administracji odpowiedzialne za ochronę zwierząt

- **Inspekcja Weterynaryjna – kontroluje warunki utrzymania i transportu zwierząt,**
- **RDOŚ (Regionalne Dyrekcje Ochrony Środowiska) – nadzór nad gatunkami chronionymi,**
- **Policja – przyjmuje zawiadomienia i prowadzi postępowania karne,**
- **Samorządy – finansuje schroniska, działania edukacyjne.**

Zwierzęta dzikie i gatunki chronione

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody, dzikie zwierzęta objęte ochroną nie mogą być:

- łapane,
- zabijane,
- trzymane w niewoli,
- fotografowane w okresie lęgowym (bez zezwolenia).

**Chcesz dowiedzieć się więcej na ten temat?
Odwiedź stronę www.darmowapomoc.pl lub
udaj się do punktu nieodpłatnej pomocy
prawnej i obywatelskiej**